

GEOGRAPHY
AN INTERNATIONAL
GALLUP SURVEY
1988

نظرخواهی مؤسسه گالوپ درباره میزان اطلاعات مردم از دانش جغرافیا

ترجمه و اقتباس: سیاوش شاپان

قسمت اول

مقدمه

مؤسسه گالوپ اخیراً درباره آشنائی مردم کشورهای مشهور جهان با دانش جغرافیا و میزان اطلاعات و معلومات مردم نظرخواهی انجام داده است. نتایج این نظرخواهی از جهت آن که بدانیم آموختن جغرافیا در جهان چه صورتی دارد و مردم جهان تا چه حد با جغرافیا آشنا هستند و با چه مطالبی بیشتر برخورد داشته و به خاطر سپرده اند و همچنین مقایسه مردم جهان با کشور خودمان مورد استفاده است شاید در آینده نیاز باشد که چنین کاری در کشور ما انجام شود.

پرسشنامه توسط گروه تحقیق انجمن ملی جغرافیایی تنظیم شده بود. پرسشنامه مذکور دارای برخی سوالات درباره زمینه‌های تحصیلی، نژادی، سنی و اطلاعات فردی دیگری نیز بوده و صرفاً سوالات جغرافیایی در آن مطرح نشده بود. اجرای بررسی از اواخر آوریل سال ۱۹۸۸ آغاز شد و تا اوایل ماه مه همان سال ادامه یافت. طی این مدت حدود ۱۰ هزار نفر در آمریکا و کشورهای مورد نظر مورد مراجعه نظر سنجان قرار گرفتند و پرسشنامه‌های مربوطه را پر کردند. پرسش‌شوندگان از میان همه گروه‌های سنی و مشاغل، با زمینه‌های تحصیلی مختلف بودند تا نتایج حاصله دارای دقت کافی باشد. همان طوری که ذکر شد تمامی افراد مورد مراجعه از گروه‌های سنی ۱۸ سال و بالاتر بودند که باید در قرائت نظایحی که از اجرای این بررسی حاصل شده است این نکته را در نظر داشت.

در مورد روش اجرای این طرح، دستورالعمل اصلاح خطاهای آماری و چگونگی وزن‌دهی به پاسخهای رسیده و مسائل فنی آماری دیگر به هنگام نظرخواهی و استخراج نتایج، یک گزارش فنی جداگانه منتشر شده است. در این گزارش اصل پرسشنامه نیز چاپ شده است.

در نیمه اول سال ۱۹۸۸ میلادی مؤسسه نظرسنجی گالوپ در آمریکا با هدایت انجمن ملی جغرافیایی این کشور یک بررسی بین‌المللی را در جهت تشخیص میزان دانش جغرافیایی مردم ایالات متحده آمریکا و به مقایسه آن با برخی کشورهای جهان به انجام رسانید. در این بررسی افراد با سنین ۱۸ سال و بالاتر مورد سنجش قرار گرفتند و به خاطر مقایسه دانش جغرافیا در میان مردم این کشور در هشت کشور دیگر نیز این بررسی انجام شد. کشورهای دیگری که در این بررسی مدنظر قرار گرفتند عبارتند از شش کشور صحنی امروز (ژاپن، فرانسه، جمهوری فدرال آلمان، انگلستان، سوئد و ایتالیا) و دو کشور همسایه آمریکا (کانادا و مکزیک).

در این بررسی همچنین میزان دانش جغرافیایی مردم آمریکا در سنین ۱۸ تا ۲۴ سال با افراد فارغ‌التحصیل ۴۰ سال قبل مورد مقایسه قرار گرفت تا ببینند کدامیک از گروه‌های سنی فوق از اطلاعات جغرافیایی افزون‌تری برخوردار است. این بررسی به کمک پرسشنامه‌ای انجام گرفت که در آن ۸۱ سؤال گنجانیده شده بود. برخی از این سوالات از قسمتهای مختلفی تشکیل شده بود و متن

خلق و عوی مردم آن سامان اثر می‌گذارد.

برخی از یافته‌های جالب در این بررسی عبارتند از:

■ ۵۶ درصد مردم آمریکا تعداد تقریبی جمعیت کشور خود را نمی‌دانند!

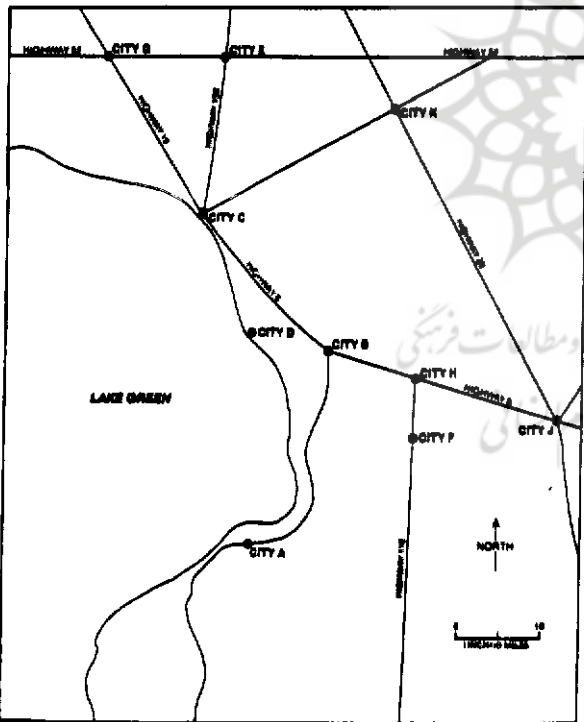
■ به‌جز کسانی که شغل آنها مربوط به کشورهای آمریکای مرکزی است، فقط نیمی از بقیه مردم آمریکا می‌دانند که ساندنیست‌ها و کنترها در نیگاراگوا با یکدیگر بیگانه می‌کنند.

■ ۳۲ درصد آمریکا بیهوش نتوانستند حتی یک کشور از اعضای پیمان نظامی ناتورا نام ببرند و ۱۶ درصد آنان شوروی را جزء کشورهای ناتو دانستند و حتی ۱۱ درصد از فارغ‌التحصیلان دانشگاهی مرکب این خطا شده‌اند!

■ ۵۰ درصد آمریکا بیهوش نتوانستند حتی یک کشور هم‌پیمان و رشو را نام ببرند و ۱۱ درصد نام آمریکا را در میان کشورهای عضو این پیمان قرار داده‌اند.

■ حدود ۳۳ درصد از پرسش‌شوندگان نتوانستند جهات جغرافیایی را در روی نقشه تشخیص دهند و با فاصله تقریبی بین دو نقطه را با استفاده از مقیاس نقشه معین نمایند.

■ فقط ۵۷ درصد مردم آمریکا نتوانستند انگلستان را در روی نقشه گنگ اروپا مشخص کنند و برزیل تنها کشور آمریکای جنوبی بود که ۶۱ درصد محل آن را درست تشخیص داده‌اند.

نقشهای که برای تعیین جهات جغرافیایی و مسافت بین شهرها در اختیار پرسش‌شوندگان قرار گرفت.

لازم به تذکر است که سئوالات پرسشنامه طوری مطرح شده بود که بخشهای مختلف دانش جغرافیا را تحت پوشش قرار دهد بنابراین در زمینه‌های جغرافیای عمومی، خطرات زیست محیطی، جغرافیای سیاسی، جغرافیای اقتصادی، جغرافیای تاریخی، مهارتهای نقشه‌خوانی و شناسایی موقعیت مکانها و کشورها بر روی نقشه‌های گنگ سئوالاتی مطرح شده بود.

آنچنان‌که می‌دانید هریک از کشورها در زمینه آموزش جغرافیا در کشور خود هدفهای خاصی را دنبال می‌کنند. ایالات متحده آمریکا نیز بر آن است که:

"اگر می‌خواهیم در جهان امروز سروری کنیم، ابتدا باید این جهان را بشناسیم".

اجرای این طرح در مورد جغرافیا نیز نمی‌تواند سوی اهداف استعماری این کشور باشد. بنابراین در تجزیه و تحلیل سئوالات مطرح شده و نتایج حاصله باید این اهداف را از نظر دور نداشت. برخی از نتایج حاصل از اجرای این طرح نشان می‌دهد که علیرغم تلاشهای بسیار و بهبود روشهای آموزشی جغرافیا و صرف هزینه‌های گزاف، عده بسیاری از مردم این کشور حتی از ابتدایی‌ترین اطلاعات جغرافیایی در مورد کشور خویش بی‌بهره‌اند مثلاً نمی‌دانند جمعیت کشورشان در چه حدودی است و با حتی عده‌ای نمی‌توانند کشور خود را بر روی یک نقشه جهان‌نما پیدا کنند و این افتضاح تا آنجا پیش می‌رود که ۵ درصد مردم این کشور نمی‌دانند پایتخت کشورشان کجاست!

ایک به مرور به برخی نتایج حاصل از اجرای این طرح می‌پردازیم:

خلاصه و نتیجه‌گیری کلی:

مردم آمریکا نسبت به ارزش و اهمیت دانش جغرافیا آگاهی دارند و نیز تأثیر آن را بر رویدادهای مختلف درک می‌کنند. ■ ۹۰ درصد مردم آمریکا فکری می‌کنند که برای فردی که می‌خواهد از امور جهان مطلع باشد، دانستن جغرافیا اهمیت بسیاری دارد. ■ ۶۹ درصد مردم آمریکا معتقدند که حتی "لازم و ضروری است که انسان بتواند نقشه‌خوانی کند.

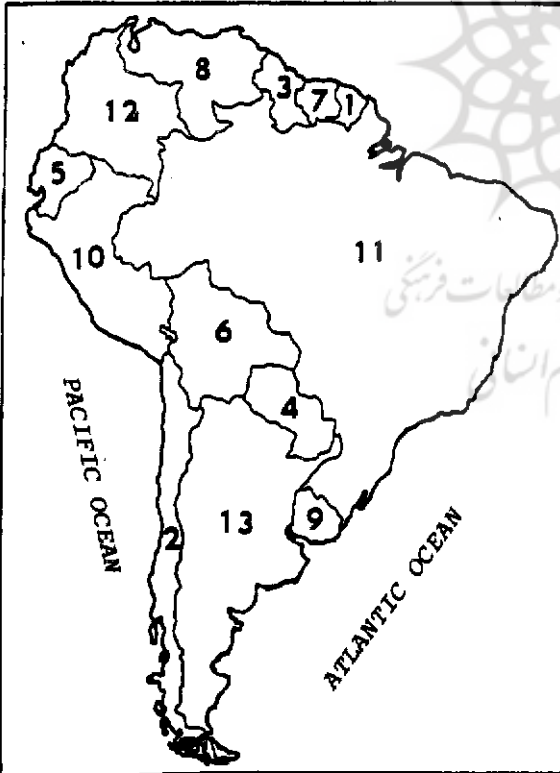
■ ۹۰ درصد مردم آمریکا بر این عقیده‌اند که موقعیت جغرافیایی یک کشور دارای اثراتی بر زندگی و سلامت مردم آن کشور است و نیز موقعیت جغرافیایی یک کشور بر سیستم اقتصادی و سیاسی و حتی

شناسایی کند.

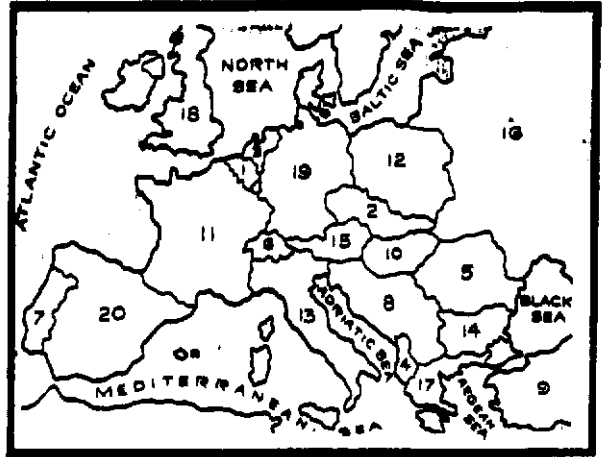
برای آن که به میزان اطلاعات جغرافیایی مردم آمریکا پی ببریم بهتر است آنها را با مردم سایر کشورها مقایسه کنیم. همچنان که در ابتدا ذکر شد طرح بررسی دانش جغرافیا در کشورهای ژاپن، سوئد، انگلستان، فرانسه، آلمان فدرال، ایتالیا، کانادا و مکزیک نیز انجام شد تا این مقایسه امکان پذیر باشد با این مقایسه معلوم می شود که مردم آمریکا از روی نقشه های گنگ فقط نسبت به مردم ایتالیا و مکزیک می توانند کشورهای بیشتری را تشخیص دهند و از مردم کشورهای دیگر عقب هستند. در این مورد باید افزود که گروه سنی ۱۸ تا ۲۴ ساله در این کشور کمترین مقام را کسب کردند. علاوه بر این آمریکا تنها کشوری است که در آن گروه سنی ۱۸ تا ۲۴ ساله نتوانسته است از لحاظ دانش جغرافیا بر گروه سنی ۵۰ ساله و بالاتر حلبه کند درحالی که در سایر کشورها جوانان بیش از افراد مسن جغرافی می دانستند!

ضعف علم جغرافیا نزد جوانان آمریکا باعث شده است که گفته شود دانش جغرافیا در حال حاضر در میان جوانان این کشور با یک "حالت بحرانی" روبه روست.

یکی دیگر از نتایج حاصل از "بررسی دانش جغرافیا" این است که سطح تحصیلات بهترین بیان کننده میزان دانش جغرافیا در میان مردم آمریکا است یعنی آنان که بیشتر درس خوانده اند بیشتر

نقشه گنگ آمریکای جنوبی که در اختیار پرسش شوندگان قرار گرفت.

نقشه گنگ اروپا که جهت شناسایی کشورهای این قاره مورد استفاده قرار گرفت.

۵۵ درصد مردم نتوانستند در میان ۴۸ ایالت ترسیم شده در روی نقشه گنگ ایالت نیویورک را تشخیص دهند.

۱۴ درصد مردم این کشور نتوانستند کشور خود را در میان نقشه جهان پیدا کنند که اگر جمعیت این کشور را در نظر بگیریم می توان گفت ۲۴ میلیون نفر آمریکایی قادر به تشخیص نقشه کشور خود در روی نقشه جهان نیستند!!

یک چهارم (۲۵٪) مردم آمریکا نتوانستند اتحاد شوروی و اقیانوس آرام را روی نقشه جهان پیدا کنند (تعداد این افراد تقریباً ۲۴ میلیون نفر می شود).

به طور متوسط مردم آمریکا با استفاده از نقشه های گنگ نتوانستند:

- حدود چهار کشور از ۱۲ کشور اروپایی را شناسایی کنند.
- کمتر از ۳ کشور از ۸ کشور آمریکای جنوبی را بشناسند.
- کمتر از ۶ ایالت از ۱۰ ایالت آمریکا را تشخیص دهند.
- کمتر از ۹ نقطه مهم جهان را از میان ۱۶ نقطه در روی نقشه جهان نامگذاری نمایند.

خلاصه یافته های فوق نشان می دهد که علیرغم بهبود روشهای آموزش جغرافیا، پیشرفت های فنی و گسترش ارتباطات جهانی و رشد روزافزون به هم پیوستگی رویدادهای مختلف در گوشه و کنار جهان، دانش جغرافیا در میان مردم آمریکا در سالهای اخیر به جای بهتر شدن رو به بدی و وخامت است.

در مقایسه با فارغ التحصیلان ۴۰ سال پیش، گروه سنی جوان (۱۸ تا ۲۴ ساله) در این کشور کمتر می توانند از روی نقشه های گنگ، کشور خود را شناسایی کنند. به عنوان مثال کسانی که در سال ۱۹۴۲ تحصیلات متوسطه را تمام کرده اند نتوانستند حداقل ۶ کشور از ۱۲ کشور اروپایی را شناسایی کنند حال آن که فارغ التحصیلان متوسطه در سال ۱۹۸۸ فقط نتوانستند به طور متوسط ۳/۴ کشور را

یک از زمینه‌ها را مطرح می‌نمایم. بدینست شما نبردانش جغرافیایی خود را با این سئوالات بسنجید.

الف: جغرافیای عمومی:

- ۴۳ درصد از مردم آمریکا توانستند حدود تقریبی جمعیت کشور خود را (بین ۱۵۰ تا ۳۰۰ میلیون نفر) درست حدس بزنند.
- ۲۵ درصد مردم این کشور گمان می‌کردند که جمعیت تقریبی

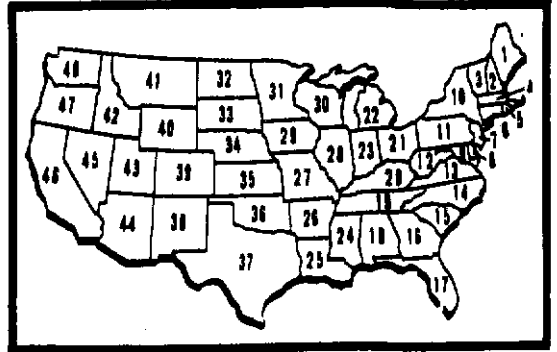
Here's something that's fun to do. I'm going to give you some maps, one at a time, and ask you to identify where certain places are. Again, please don't be too concerned if you don't know the answer to many of these. Most people can't answer as many as they think they ought to. Just do the best that you can and have fun with it.

Q. 67
HAND RESPONDENT MAP B
Will you please tell me the number on this map which locates each of the following countries? Just call off the numbers please.

PERCENTAGE IDENTIFYING CORRECTLY

A. 67	
a) England	37
b) Greece	34
c) Italy	34
d) Holland	36
e) Hungary	18
f) Czechoslovakia	19
g) France	34
h) Yugoslavia	14
i) Spain	36
j) Bulgaria	12
k) Rumania	11
l) Poland	28

Mean number correct = 3.9

نقشهای که برای تشخیص ایالات به پرسش‌شوندگان ارائه شد.

جغرافی می‌دانند البته در این بررسی مشخص شده که کسانی که مسافرت بیشتری کرده و با مجلات و کتب و نقشه‌های جغرافیایی و مسافرتی علمی سر و کار داشته‌اند طبیعتاً جغرافیای بیشتری داشته‌اند (البته برخی منابع دیگر اطلاعات جغرافیایی در این طرح مورد بررسی و مطالعه قرار نگرفته‌اند).

روی هم رفته باید گفت داشتن اطلاعات اولیه جغرافیایی مثل دانستن فیریک انمی نیست، و در صورتی که مردم با هر سن و هر زمینه تحصیلی تحت آموزش جغرافیا قرار گرفته و فعلاً در آن شرکت نمایند و شوق و ذوق کافی به خرج دهند، دلیلی وجود ندارد که نتوانند این علم را بیاموزند.

برخی دیگر از یافته‌های بررسی مؤسسه گالوپ درباره دانش جغرافیای مردم آمریکا عبارتند از:

■ ۹۰ درصد مردم معتقدند که دانستن جغرافیا برای زندگی روزمره و شخصی بسیار مهم است و ۳۷ درصد آنان معتقدند که دانستن اطلاعات جغرافیایی حتماً لازم و گریزناپذیر است. (در مورد ریاضیات این رقم به ۸۳ درصد و در مورد مهارت‌های پایه در کاربرد کامپیوتر رقم مذکور ۶۴ درصد بوده است).

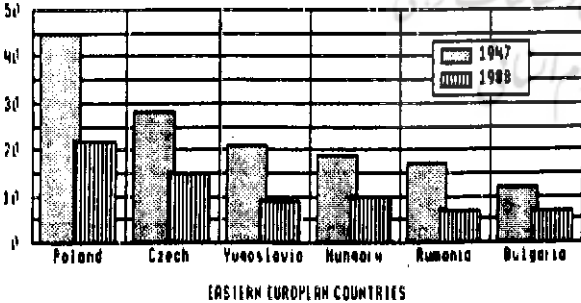
■ ۶۹ درصد معتقدند که باید نتوانند نقشه‌خوانی کنند (در حالی که این رقم برای استفاده از ماشین حساب به ۵۴ درصد می‌رسد).
■ ۷۲ درصد معتقدند که موقعیت جغرافیایی یک کشور اهمیت بسیاری در شرایط اقتصادی آن کشور دارد.

■ ۵۰ درصد معتقدند که موقعیت ذکر شده در بالا در خلق و خوی مردم آن کشور مؤثر است.

همچنان که ذکر شد سئوالات مطرح شده در پرسشنامه این طرح از زمینه‌های مختلف دانش جغرافیا بود که عبارت بودند از جغرافیای عمومی، خطرات زیست محیطی، جغرافیای سیاسی، جغرافیای اقتصادی جغرافیای تاریخی، مهارت‌های نقشه‌خوانی و شناسایی موقعیت کشورها و مکانها بر روی نقشه‌های گنگ. اینک برخی از نتایج حاصل از هر

یک صفحه از پرسشنامه (مربوط به سؤال ۵۷) که مربوط به تشخیص کشورهای اروپایی در روی نقشه گنگ اروپاست. در سمت راست این صفحه نتایج حاصل درج شده است که نشان دهنده درصد پاسخهای صحیح برای هر یک از کشورهاست. معدل جوابهای صحیح ۳/۹ است که در پایین ستون سمت راست مشاهده می‌شود.

PERCENTAGE IDENTIFYING CORRECTLY AMONG THOSE WITH HIGH SCHOOL EDUCATION

• H.S. Graduates (1988) / Some H.S. (1947)

نمودار مقایسه تعداد کسانی که توانستند کشورهای اروپای شرقی را در روی نقشه‌های گنگ پیدا کنند این مقایسه بین فارغ‌التحصیلان دبیرستانی سال ۸۸ با سال ۴۷ صورت گرفته است.

- ۷۳ درصد می‌دانستند گردش عمومی آنسفر و بادهای سیاره‌ای خطرات ناشی از سانحه چرنوبیل را در سطح جهان بخش می‌کنند .
- ۶۸ درصد می‌دانستند که بارانهای اسیدی مسئله ویژه‌ای در آمریکای شمالی است .
- ۳۳ درصد نیز به این امر که انهدام جنگل‌های مسئله‌های بحرانی در برزیل است و قوف داشته‌اند .

ج : جغرافیای سیاسی :

- سؤالات بخش جغرافیای سیاسی بیشتر در زمینه وقایع جاری سیاسی جهان بوده است . برخی از نتایج حاصله عبارتند از :
 - ۵۵٪ می‌دانستند که جدایی نژادی (آپارتاید) در آفریقای جنوبی به وسیله دولت اعمال می‌شود .
 - ۵۳٪ می‌دانستند که اعراب و یهودیان اخیراً در فلسطین اشغالی بر خورد‌هایی داشته‌اند .
 - نیمی از مردم آمریکایی می‌دانستند که ساندنیستها و کنتراها در نیکاراگوآ مشغول مبارزه بوده‌اند .
 - برخی از سؤالات این بخش در زمینه پیمانهای نظامی ناتو و ورشو بود که نتایج آنها قبلاً ذکر شد .

د : جغرافیای اقتصادی :

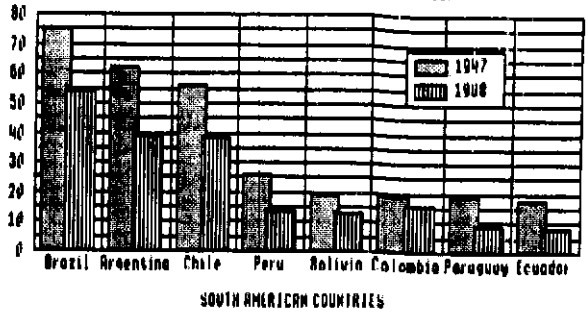
- در زمینه جغرافیای اقتصادی سه سؤال مطرح شده بود که هر کشور ژاپن تأکید داشت :
 - ۹۴ درصد مردم آمریکا می‌دانستند که اغلب اتوموبیل‌های وارداتی آمریکا از ژاپن است .
 - ۷۸ درصد می‌دانستند که ژاپن نمونه یک کشور صنعتی سیرفرسی است .
 - ۳۲ درصد مردم این کشور نمی‌دانستند که ژاپن منابع غنی نفتی ندارد .

یادداشت

۱- این مسابقات در تابستان سال گذشته برگزار شد و طرح این سؤال مربوط به قبل از اجرای مسابقات المپیک است .

PERCENTAGE IDENTIFYING CORRECTLY AMONG THOSE WITH HIGH SCHOOL EDUCATION *

* H.S. Graduates (1968) / Some H.S. (1947)

نمودار مقایسه تعداد کسانی که توانستند کشورهای آمریکای جنوبی را روی نقشه‌های گنگ پیدا کنند . این مقایسه بین فارغ‌التحصیلان دبیرستانی سال ۸۸ با سال ۴۴ صورت گرفته است .

کشورشان بین ۵۰۰ تا ۷۵۰ میلیون نفر است ! و ۱۲ درصد به کلی از جمعیت تقریبی کشورشان بی‌اطلاع بوده‌اند !

- ۱۵ درصد از پرسش‌شوندگان در بافته‌اند که مکزیکوسی در مکزیک پرجمعیت‌ترین شهر جهان است (شما چطور؟ می‌دانستید؟)
- و ۳۳ درصد آنان توکیو، ۲۸ درصد پکن و حتی ۴ درصد مسکو را پرجمعیت‌ترین شهر جهان دانستند .

- ۵ درصد مردم این کشور نمی‌دانستند که واشنگتن دی . سی . مرکز یا پایتخت کشور آمریکاست .
- ۸۰ درصد مردم این کشور می‌دانستند که کانگورو حیوان خاص استرالیا است .
- ۶۴ درصد مردم می‌دانستند که رستان نیویورک معادل تابستان استرالیا است .
- ۶۰ درصد مردم می‌دانستند که محل زندگی اصلی خرسهای پاندا چین است .
- ۴۱ درصد مردم آمریکا می‌دانستند که بازبهای المپیک تابستان ۱۹۸۸ در کره جنوبی برگزار می‌شود .

ب : خطرات زیست محیطی :

- در این قسمت سؤالاتی مطرح شده بود که در آنها خطرات زیست‌محیطی که به وسیله انسان به وجود آمده است مد نظر قرار گرفته بود :
 - ۹۴ درصد مردم آمریکا می‌دانستند که صدمه دیدن لایه اوزون اثرات جهانی دارد و خطرات آن مختص یک منطقه ویژه نیست .
 - ۹۰ درصد می‌دانستند که شهرهای لوس‌آنجلس ، سانتافه و توکیو در معرض خطر زمین‌لرزه‌اند .